

Fornyhet konsesjon til Institutt for Energiteknikk (IFE) for drift av atomanleggene på Kjeller og i Halden

Regjeringen har nylig gitt fornyet konsesjon til Institutt for energiteknikk for å eie og drive atomanlegg på Kjeller og i Halden hhv. til 31.12.2018 og 31.12.2014. Konsesjonen er gitt på bakgrunn av Strålevernets innstilling. Strålevernets vurdering er at det ikke er identifisert forhold som tilsier at IFEs atomanlegg ikke kan drives på en sikker måte under forutsetning av at vilkårene i innstillingen følges opp. Disse vilkår skal, sammen med krav i lov og forskrift, sikre at sikkerheten ved drift av atomanleggene blir ivaretatt på en god måte ved begge anleggene i konsesjonsperiodene.

IFE Kjeller (Foto: Statens strålevern)

IFE Halden (Foto: Statens strålevern)

IFE er et forskningsinstitutt som eier og driver Norges to forskningsreaktorer, JEEP II på Kjeller og HBWR i Halden. For å eie og drive atomreaktorer kreves det i følge Atomenergiloven konsesjon fra regjeringen. IFEs tidligere konsesjon ble gitt i 1999 og var gyldig frem til 31. desember 2008. I april 2006 søkte IFE om konsesjon for en ny tiårsperiode fra 1. januar 2009. Søknaden ble oversendt Strålevernet som har vurdert søknaden samt de sikkerhetsmessige sidene ved videre drift. Søknaden gjaldt forskningsreaktoren i Halden samt lagre for bestrålt og ubestrålt brensel, og brenselinstrumenteringsverkstedet. Søknaden omfattet også forskningsreaktoren på Kjeller samt

metallurgisk laboratorium I og II, lagre for bestrålt og ubestrålt brensel, og anlegg for behandling og lagring av radioaktivt avfall. Kombinert lager og deponi for radioaktivt avfall i Himdalen har egen konsesjon. Denne ble fornyet våren 2008 og omtales ikke videre her.

Behandling av IFEs søknad

Strålevernets innstilling ble utarbeidet i perioden 2006-2008 og tok for seg alle problemstillinger knyttet til sikker drift av anleggene. Hver del av IFEs søknad ble vurdert opp mot internasjonalt og nasjonalt regelverk og anbefalinger, og det ble gjennomført en rekke møter og befaringer med

relevant personell på IFE. Strålevernet har også brukt erfaringene fra tilsyn med IFEs anlegg. Strålevernet har brukt eksterne ekspertise som et ledd i den sikkerhetsmessige vurderingen for å få en uavhengig evaluering av IFEs anlegg. Spesielt har Det internasjonale atomenergibyrådet (IAEA) og Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB) blitt konsultert. I 2003 gjennomførte IAEA, etter anmodning fra Strålevernet, en vurdering av den fysiske sikringen ved anleggene både på Kjeller og i Halden, en IAEA-tjeneste kalt "Integrated Physical Protection Advisory Service" (IPPAS). I 2006 tok Strålevernet initiativ til en gjennomgang av IFEs anlegg i Halden organisert under IAEAs program for sikkerhet ved forskningsreaktorer kalt "Integrated Safety Assessment of Research Reactors" (INSARR). En internasjonalt sammensatt gruppe av eksperter ledet av IAEA gjennomførte sine undersøkelser ved Halden-reaktoren i løpet av to uker i juni i 2007. Begge gruppene presenterte rapporter hvor en rekke anbefalinger ble gitt. Konklusjonene fra disse eksterne ekspertgruppene dannet en viktig del av grunnlaget for Strålevernets innstilling. Strålevernet har i tillegg til den sikkerhetsmessige vurderingen hentet inn synspunkter fra interesserte parter (kommuner, andre myndigheter og relevante organisasjoner) til søknaden.

Strålevernets innstilling og vilkår

Strålevernets overgripende konklusjon, som ble oversendt Helse- og omsorgsdepartementet i april 2008, var at det ikke var identifisert forhold som sa at IFEs atomanlegg ikke kan drives på en sikker måte i den omsøkte perioden, under forutsetning av at visse vilkår blir oppfylt.

Vilkårene skal, sammen med krav i lov og forskrift, sikre at sikkerheten ved drift av IFEs atomanlegg blir ivaretatt. Vilkårene dekker alle sider av IFEs virksomhet, men det ble satt spesielt fokus på reaktorenes alder, planer for dekommisjonering (nedleggelse og riving), rapportering samt beredskapsplaner. Basert på anbefalinger fra IAEA og DSB satte Strålevernet som vilkår at den tekniske tilstanden ved Haldenreaktoren skal være gjennomgått i løpet av 6

år, mot 9 år tidligere. Strålevernet skal også trappe opp tilsynet ved alle IFEs anlegg og øke sin egen kompetanse med særlig fokus på aldringsprosesser. Strålevernet vurderer åpenhet og informasjon om tilstanden ved anleggene som en grunnleggende forutsetning for samfunnets aksept og forståelse for at sikkerheten er ivaretatt. Ett av vilkårene som Strålevernet satte opp var at IFE årlig skal rapportere om sikkerheten ved alle anlegg underlagt konsesjon. Denne rapporten, som skal være offentlig, skal inneholde en beskrivelse av tilstanden ved anleggene med spesielt fokus på sikkerhet, aldring, utslipp og eventuelle hendelser. Når det gjelder planer for dekommisjonering av anleggene satte Strålevernet som vilkår at eksisterende planer skal holdes oppdatert. Forhold vedrørende finansiering av arbeidet med dekommisjonering skal avklares i forhold til alle relevante parter senest 31. desember 2010. IFE har beredskapsplaner for uhell ved sine anlegg. Strålevernet har satt som vilkår at IFE skal holde sine beredskapsplaner oppdatert og at det gjennomføres øvelser regelmessig.

Regjeringens vedtak

Regjeringen besluttet i desember 2008 å gi IFE konsesjon for videre drift av sine anlegg. Konsesjon ble gitt frem til 31. desember 2014 for reaktoren i Halden og frem til 31. desember 2018 for IFEs øvrige anlegg. Konsesjonsperioden for HBWR ble kun 6 år med utgangspunkt i at det før dette skal gjennomføres en helhetlig vurdering av sikkerheten spesielt med tanke på aldring av spesifikke komponenter.